

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA**

**mint felülvizsgálati bíróság**

**Gfv.IX.30.372/2010/7. szám**

**A Magyar Köztársaság nevében!**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Dr. Dóczé Pál ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Varnyúné dr. Adácsi Katalin ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kártérítés iránt a Fővárosi Bíróságnál 62.P.22.547/2009. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.532/2010/4. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. március 1. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.532/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 187.000 (Egyszáznyolcvanhétezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

A felek által megkötött bankszámla szerződés alapján az alperes vezette a felperes bankszámláját, amely számla felett a felperes házastársa is hozzáférési joggal rendelkezett. 2007. április 16-án a felperes a felesége bankszámlához való hozzáférési jogát megszüntette, ennek ellenére az alperes 2007. április 18-án teljesítette a megbízását, amellyel a számláról 5,995.000 Ft-ot a saját számlájára utaltatott át.

A felperes a keresetében elsődlegesen a bankszámla szerződés alapján kérte kötelezni az alperest a számlájáról átutalt 5,995.000 Ft tőke, ennek 2007. április 18-ától járó késedelmi kamata és a perköltségek megfizetésére.

Másodlagosan a szabályszerűtlen átutalás mint alperesi szerződésszegés miatt kártérítés címén a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint kérte az alperes marasztalását.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 62.P.22.547/2009/7. számú ítéletében a felperes elsődleges keresetének helytadva az alperest 5,995.000 Ft tőke, ennek 2007. április 18-ától járó késedelmi kamata és 734.388 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezése folytán hozott 17.Pf.20.532/2010/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint a peres felek között a Ptk. 529. §-ának (1) bekezdésében írt bankszámla szerződés jött létre, amely alapján az alperes kezelte és tartotta nyilván a felperes pénzeszközeit, vállalta azok terhére a szabályszerű kifizetési és átutalási megbízások teljesítését. Álláspontja szerint a bankszámla szerződés részét képező Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) II/2.1. pontja és 3.2. pontja szerint a szerződés részét képezte, hogy a bankszámla felett ki és milyen módon jogosult rendelkezni. Amennyiben a hitelintézet olyan személytől fogad el fizetési megbízást, akinek a rendelkezési joga a számla felett megszűnt, szerződésszegést követ el. A felperes ezért nem az elsőfokú bíróság által megjelölt, a bankszámla szerződés teljesítése címén, hanem az alperesi szerződésszegés jogkövetkezményeként a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése, valamint az ez alapján alkalmazandó, 339. §-ának (1) bekezdésében írt kártérítés szabályai szerint tartozik felelősséggel.

Megállapította, hogy a nem szabályszerű kifizetési megbízás teljesítésével az alperes megszegte a felperessel kötött bankszámlaszerződést, ezzel a kártérítés egyik konjunktív feltétele, az alperes felróható magatartása megvalósult. Az alperes marasztalásához a felperesnek a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a kártérítés további konjunktív feltételeit, nevezetesen a kár bekövetkezését és az okozati összefüggést is bizonyítania kellett.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a kár bekövetkezését a felperesnek nem sikerült bizonyítania. Az alperes a felperes feleségének a fizetési megbízását teljesítette, közötte és a felperes között házastársi vagyonközösség áll fenn. Az 1952. évi IV. törvény (Csjtv.) 27. §-ának (1) bekezdése szerint törvényes vélelem amellet szól, hogy a felperes számláján lévő pénzösszeg a házastársi közös vagyon része volt, amely nem került ki ebből a vagyontömegből azáltal, hogy a házastárs számára került átvezetésre. Ez azt is jelenti, hogy a felperes vagyona nem csökkent, kára tehát nem keletkezett. A felperes bizonyíthatta volna a számlán lévő pénzösszeg külön vagyoni jellegét, erre vonatkozó bizonyítékot nem jelentett be. A másodfokú eljárásban kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy e körben nem kíván bizonyítási indítványt előterjeszteni. A rendelkezésre álló bizonyítékok

alapján - figyelemmel a már ismertetett törvényi vélelemre is - a perben a kár bekövetkezése nem állapítható meg.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Ptk. 277. §-ában, 529., 530., 531. és 532. §-aiban foglaltak, valamint a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében és a 237.§-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértésében jelölte meg.

Előadta, hogy a keresetét elsősorban a Ptk. 277., 229-232. §-ára alapította és a fenti jogszabályhelyben írtak, valamint az iratokhoz csatolt, a szerződés részét képező ÁSZF-ben az alperes által vállalt teljesítés alapján kérte az alperes marasztalását. A keresetében csak másodlagosan hivatkozott a Ptk. 318.§-ára és az annak alapján alkalmazandó 339. §-ának (1) bekezdésére. Ez utóbbi kérelmet csak arra az esetre terjesztette elő, ha a bíróság az elsődleges keresetét nem tartaná megalapozottnak. Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság az alperest az elsődleges kereseti kérelem szerint marasztalta, a másodlagos keresetének jogalapját és bizonyítékait nem vizsgálta és nem is vizsgálhatta.

Az alperes az elsődleges kereset jogalapját nem vitatta, a fellebbezésében is csak a másodlagos, az elbírálásra nem került kártérítési keresettel kapcsolatban adta elő a védekezését. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, a vagylagosan előterjesztett kereseti kérelmeket egyetlen kereseti kérelemnek tekintve utasította el.

A másodfokú bíróság a kereseti kérelmeket az előterjesztéstől eltérő módon szerződésszegéssel okozott kártérítésként bírálta el. Ezzel megsértette a Pp. 3. §-ának (2) bekezdését, valamint a 247. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat. A másodfokú eljárásban a felperes kereseti kérelmeit kizárólag a Csjt-nek a házastársi vagyontöredékre vonatkozó szabályai figyelembe vételével nem tartotta megalapozottnak. A felperes bankszámlájáról a válófélben lévő házastárs részére átutalt összeget közös vagyonnak tekintve bírálta el és arra figyelemmel utasította el a keresetet, hogy a felperes nem bizonyította a bankszámlán lévő összeg külön vagyoni jellegét. Ez esetben a bíróságnak mindenképpen rendelkeznie kellett volna a házastársak osztatlan közös vagyonához tartozó  $\frac{1}{2}$  rész megtérítéséről, amely mindenképpen a felperes tulajdonát képezte.

Előadta, hogy a másodfokú bíróság nem csak kötve volt a felperes kérelmeihez és nyilatkozataihoz, de az ítéletét nem alapíthatta a tényeknek az alperesi nyilatkozattól eltérő értelmezésére sem.

A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 29. §-ának (1) bekezdését is, mivel illetékesség hiányában a Csjt. rendelkezési körébe tartozó házassági vagyoni jogi kérdésben hozott döntést. A bankszámla szerződési perben nem a házastársak álltak egymással perben és nem a közöttük lévő közös vagy külön vagyoni jogkérdés volt eldöntendő, amelyre sem az első, sem a másodfokú bíróság nem rendelkezett

illetékességgel és nem tartozott egyik bíróság hatáskörébe sem. Ezzel szemben a felperes és az alperes között létrejött érvényes bankszámla-szerződés teljesítési kötelezettségének jogvitás ügye volt a per tárgya. A bankszámla- szerződés csak az alperesi bankkal szerződéses jogviszonyban álló jogalanyra tartalmaz kötelező előírásokat. Az alperes fellebbezése nem érintette az elsőfokon elbírálásra került bankszámla szerződésen alapuló teljesítésre való bírósági marasztalást, ezért a fellebbezést a másodfokú bíróságnak el kellett volna utasítania.

A házastársi külön vagyon bizonyítására és a kártérítés jogalapjának elbírálására vonatkozó fellebbezési kérelemről a másodfokú bíróságnak nem lehetett volna érdemi döntést hoznia. A Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében foglalt törvényi előírások szerint az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatására sem volt meg a másodfokú bíróság lehetősége, mivel nem minősült törvényt sértőnek a bankszámla szerződés teljesítésére kötelező elsőfokú határozat. A fellebbezésben pedig olyan tényre vagy bizonyítékra, amelyet elsőfokon nem bíráltak el, nem volt hivatkozás.

Végezetül előadta, hogy a szerződésszegéssel okozott kártérítés elbírálása esetében sem lehetne a házastárs perbenállása nélkül a per tárgyát képező külön avagy közös vagyoni jelleget, ezáltal a kár mértékét elbírálni.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

-.-.-

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

Alaptalanul hivatkozott a felperes a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében, valamint a 247. §-a (1) bekezdésében foglaltak megsértésére.

A felperes az elsődleges keresetének jogcímét a Ptk. 529. §-ának (1) bekezdésében írt bankszámla szerződés teljesítésében, másodlagosan a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdésében szabályozott kártérítésben jelölte meg. Mindkét kereseti követelés tényalapjául azt adta elő, hogy az alperessel kötött bankszámla szerződésben az alperes vállalta a számlán elhelyezett pénzösszegeből a szabályszerű fizetési és utalási megbízások teljesítését. Ennek során olyan személytől fogadott el utalási megbízást, aki a bankszámla feletti rendelkezésre nem volt jogosult, és teljesített fizetést a bankszámláról. A petitum pedig mindkét jogcímen előterjesztett kereset szerint az alperesnek a jogosultatlan rendelkezés folytán átutalt összegben való marasztalása volt.

Az azonos tényalap és azonos petitum mellett a keresethez kötöttség a bíróság számára nem jelentett egyúttal jogcímhez kötöttséget is. A másodfokú bíróság jogsértés nélkül állapította meg, miszerint a felek közötti szerződés részét képezte annak kikötése, hogy a bankszámla felett ki és miként rendelkezhetett, ezért, ha a hitelintézet olyan személytől fogad el fizetési megbízást, akinek a bankszámla felett nincs rendelkezési joga szerződésszegést követ el. A felperes ezért nem szerződés teljesítése címén, hanem szerződésszegés jogcímén, a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése és a 339. §-ának (1) bekezdése alapján, tehát kártérítés jogcímén érvényesít igényt az alperessel szemben. Erre tekintettel helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor a felperes által megjelölt másik jogcímen, a kártérítés szabályai szerint bírálta el a kereseti kérelmet, s nem sértette meg a Pp. 3. §-ának (2) bekezdését, illetőleg a 247. §-ának (1) bekezdését.

Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy a másodfokú bíróság a kártérítési kereset vonatkozásában a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében írt korlátozó rendelkezésekre figyelemmel bizonyítást sem lett volna jogosult lefolytatni. Az alperes az elsőfokú eljárásban már védekezett azzal, hogy a felperest kár nem érte, mivel a felperes és az átutalást kérő felesége között házastársi vagyonszövetség áll fenn, így az átutalt összeg abba a vagyontömegbe került vissza, ahonnan az ellenkező bizonyításáig származónak kell tekinteni, a házastársak közös vagyonába.

Tény, hogy az elsőfokú eljárásban nem került sor az összeg vagyoni jellegének bizonyítására, viszont a másodfokú bíróság a Pp. 249. §-ának (2) bekezdése, valamint a 253. §-ának (3) bekezdése szerint bizonyítást rendelhet el, és olyan kérdésben is határozhat, amelyben az elsőfokú bíróság nem határozott, avagy hatályon kívül helyezheti az elsőfokú ítéletet a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján, ha a bizonyítás nagy terjedelme ezt indokoltá teszi. Az alperes védekezésére tekintettel tehát nem volt annak jogi akadálya, hogy nyilatkoztatta a másodfokú bíróság a felperest arról, az átutalt pénzösszeg tekintetében érvényesülő közös vagyon vélelmét (Csjt.27. §-ának (1) bekezdése) meg kívánja-e döntenie, kíván-e az összeg külön vagyonba tartozása kérdésében bizonyítást felajánlani. A felperes a bizonyítás lehetőségével nem kívánt élni, és a felülvizsgálati kérelmében sem hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróságnak az elsőfokútól eltérő jogi álláspontja miatt el volt zárva a bizonyítás lehetőségétől.

A másodfokú bíróság döntése érdemben is megfelelt az anyagi jogi jogszabályoknak, valamint a kialakult bírói gyakorlatnak.

A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében /BH.2007/1/20. sz./ kifejtette, hogy ha a hitelintézet olyan személytől fogad el fizetési vagy átutalási megbízást akinek a számla felett nincs rendelkezési joga szerződésszegést követ el, a szabálytalan

átutalással okozott kárért a Ptk.-nak a kártérítésre vonatkozó szabályai szerint kell helytállnia. Az alperes felelőssége már csak azért is kizárólag a kártérítés szabályai szerint bírálható el, mert az alperes a szabálytalan átutalás teljesítésével a felperes rovására jogalap nélkül nem gazdagodott és nem keletkezett nála olyan vagyoni előny, amelynek kiadására az eredeti állapot helyreállítása címén kötelezhető lenne.

Nem kétséges, hogy az alperes a jogosulatlan átutalással megszegte a felperessel kötött bankszámla szerződést, ezért a kártérítés egyik konjunktív feltétele az alperes felróható magatartása megvalósult. Helyesen mutatott rá azonban a másodfokú bíróság arra, hogy a felperes a Pp.164.§-ának (1) bekezdése alapján köteles bizonyítani a kártérítés további együttes feltételeinek megvalósulását, nevezetesen a kár bekövetkezését, valamint az okozati összefüggést is.

A kár bekövetkezését a felperes a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint sem tudta bizonyítani.

A perben az a helyzet állt elő, hogy az alperes által teljesített jogosulatlan átutalási megbízás a felperes házastársától származott. Köztük házastársi vagyontömeg áll fenn, így az összeg abba a vagyontömegbe került vissza amelyből származott. Az 1952.évi IV. tv. (Csjt.) 27.§-ának (1) bekezdése törvényes vélelmet állít fel a házastársak vagyonának közös vagyoni jellegére. Amíg a közös vagyon megosztásra nem kerül, a felek között vagyonfüggőség keletkezik, amely jellegét tekintve a közös tulajdonhoz hasonlítható, és mindaddig fennáll, amíg a házastársi vagyontömeget meg nem szüntetik.

A hivatkozott jogszabályhely szerint a házastársak osztatlan közös tulajdona mindaz amit az életközösség fennállása alatt akár együttesen akár külön-külön szereztek. A perbeli összeg az utalással visszakerült a felperes és az utalást kérő házastárs osztatlan közös tulajdonába. A felperes bizonyíthatta volna, hogy az összeg a külön vagyonát képezi, erre vonatkozóan azonban bizonyítékot nem kívánt előterjeszteni. Helytállóan állapította meg ezért a másodfokú bíróság, hogy a felperes kára nem nyert bizonyítást, ezért az alperes kártérítésben nem marasztható.

Alaptalanul hivatkozott a felperes az eljáró bíróságok hatáskörének és illetékességének hiányára is.

A felperes nem házassági és nem házassági vagyoni jogi pert indított, ezért az eljáró bíróságok hatáskörét és illetékességét nem kifogásolhatja.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.532/2010/4. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ pontja és (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

**Budapest, 2011. március 1.**

**Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke,  
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,  
Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró**

*A kiadmány hitelül:*

*(PBné)*